

Голас Радзімы

ВЫДАННЕ БЕЛАРУСКАГА ТАВАРЫСТВА
ПА КУЛЬТУРНЫХ СУВЯЗЯХ З СУАЧЫННІКАМІ ЗА РУБЯЖОМ

№ 25 (880) Чэрвень, 1965 г.

Год выдання 10-ы
Цана 2 кап.

НАСУСТРАЧ СУСВЕТНАМУ КАНГРЭСУ

Па ініцыятыве савецкай грамадскасці створан Савецкі камітэт садзейнічання Сусветнаму кангрэсу за мір, нацыянальную незалежнасць і раззбраенне, склікаемаму ў Хельсінкі 10—15 ліпеня г. г.

Старшынёй камітэта выбран акадэмік А. Е. Карняйчук. У са-стаў камітэта ўвайшлі савецкія грамадскія дзеячы, прадстаўнікі грамадскіх арганізацый краіны.

Гэтымі днямі пад старшынствам акадэміка М. Д. Мільзнішчыкава адбылося пасяджэнне камітэта, на якім былі заслуханы паведамленні аб ходзе падрыхтоўкі да Сусветнага кангрэсу міру ў Савецкім Саюзе.

Камітэт намеруе меры па далейшаму разгортванню работы савецкіх прыхільнікаў міру ў падтрымку Сусветнага кангрэсу ў Хельсінкі.

БРАЦКІЯ ВІНШАВАННІ

Таварышы Л. І. Брэжнеў, А. І. Мікаеян, А. М. Касыгін накіравалі тэлеграму кіраўнікам ГДР таварышам В. Ульбрыхту, В. Штофу, І. Дзікману, Э. Корэнсу. У тэлеграме гаворыцца, што ЦК КПСС, Прэзідыум Вярхоўнага Савета СССР і Савет Міністраў СССР ад імя народаў Савецкага Саюза горача віншуюць працоўных ГДР з першай гадавінай з дня падпісання Дагавору аб дружбе, узаемнай дапамозе і супрацоўніцтве паміж СССР і ГДР. Дагавор аб дружбе, узаемнай дапамозе і супрацоўніцтве адкрыў новы этап у палітычных, эканамічных і культурных адносінах паміж Савецкім Саюзам і ГДР. Гарантуючы недатыкальнасць граніц ГДР, дагавор стаў важным фактарам умацавання міру і бяспекі ў Еўропе.

У прывітанні выказваецца пажаданне рабочым, сялянам, працоўнай інтэлігенцыі ГДР, САПГ і яе Цэнтральнаму Камітэту, Дзяржаўнаму савету і ўраду ГДР, дэмакратычным партыям і арганізацыям, Нацыянальнаму фронту дэмакратычнай Германіі новых поспехаў у будаўніцтве сацыялізма, у барацьбе за ўмацаванне міру і бяспекі народаў.

НАВУКОВА-ТЭХНІЧНАЕ СУПРАЦОЎНІЦТВА

Гэтымі днямі ў Маскве скончыла сваю работу XXI сесія савецка-румынскай камісіі па навукова-тэхнічнаму супрацоўніцтву, на якой былі падведзены вынікі супрацоўніцтва паміж СССР і РНР за перыяд паміж XX і XXI сесыямі і зацверджана тэматыка на 1965 год. Прадугледжваецца ўзаемнае камандзіраванне вучоных і спецыялістаў для азнаямлення з вытворчым вопытам і навукова-тэхнічнымі дасягненнямі, а таксама ўзаемная перадача тэхнічнай дакументацыі па актуальных пытаннях развіцця народнай гаспадаркі, асабліва ў галіне металургіі, машынабудавання, хіміі, нафтавай прамысловасці і будаўніцтва.

«КОСМАС-68» У ПАЛЁЦЕ

У Савецкім Саюзе зроблен чарговы запуск штучнага спадарожніка Зямлі «Космас-68».

На борце спадарожніка ўстаноўлена навуковая апаратура, прызначаная для працягу даследаванняў касмічнай прасторы ў адпаведнасці з праграмай, аб'яўленай ТАСС 16 сакавіка 1962 года.

Устаноўленая на спадарожніку апаратура працуе нармальна.

Наардынацыйна - вылічальны цэнтр вядзе апрацоўку кэстапаючай інфармацыі.

Молодзь жадае дружбы

Мільёны маладых людзей нашай краіны вучацца ў вышэйшых навучальных установах, працуюць на заводах і фабрыках, у сельскай гаспадарцы. Няма ў нас такой народнагаспадарчай галіны, дзе б разам са старэйшым пакаленнем не была занята моладзь.

На рэвалюцыйных, баявых і працоўных традыцыях сваіх бацькоў маладое пакаленне Краіны Саветаў выхоўваецца ў духу любові да працы, павагі да чалавека як да друга, таварыша і брата, у духу бязмежнай адданасці сваёй Радзіме, справе дружбы і міру.

Ні ў адной капіталістычнай краіне свету не створана такіх умоў для росту моладзі, як у нас. Бясплатнае навучанне ў школах, тэхнікумах і інстытутах, гарантаваная праца пасля сканчэння навуковай установы, неабходныя ўмовы для самаадукацыі, спорту, адпачынку.

Выхаваная ў камуністычным духу, савецкая моладзь з'яўляецца надзейнай апарай Бацькаўшчыны. Гэта падцвердзіў час. У перыяд варожага нашэсця моладзь абараняла сваю зямлю ад акупантаў, а ў пасляваенныя гады няла сваю зямлю ад акупантаў, а ў пасляваенныя гады пакладаючы рук працавала над аднаўленнем разбуранай гаспадаркі. Юнакі і дзяўчаты першымі адгукнуліся на заклікі партыі і ўрада ўзнімаць цалінныя землі, будаваць электрастанцыі і заводы ў эканамічна важных раёнах краіны.

Поплеч з усёй моладзю Савецкага Саюза самааддана працуюць беларускія хлопцы і дзяўчаты. Збудаваныя ў нашай рэспубліцы такія эканамічныя гіганты, як Полацкі нафтаперапрацоўчы завод, Васілевіцкая і Бярозаўская ДРЭС, Салігорскія калійныя камбінаты і дзесяткі іншых прадпрыемстваў, — усё гэта справа рук нашых юнакоў і дзяўчат. Гэта іх уклад ва ўмацаванне міру на зямлі.

Савецкая моладзь выступае на міжнароднай арэне як актыўны змагар супраць цёмных сіл агрэсіі, за дружбу паміж народамі. На сусветных фестывалях, форумах і маладзёжных з'ездах у абарону міру і шчасця людзей на зямлі не раз гучалі галасы і нашых, беларускіх прадстаўнікоў.

Паглядзіце на наш здымак. На ім — вучні Мінскай школы-інтэрната № 1, якія афармляюць вітрыну-стэнд, прысвечаную жыццю Канады. Робяць яны гэта дзеля таго, каб ведаць, як жывуць працоўныя ў іншых краінах. А калі людзі ведаюць адзін аднаго, паміж імі нараджаецца давер'е, павага, сімпатыі. Выхаванне моладзі ў Савецкім Саюзе ў духу дружбы і братства, у духу пашаны да іншых народаў з'яўляецца яскравым доказам мірнай палітыкі нашай дзяржавы.

гадзей людзі акты

МІНСК

Тры дні ў сталіцы Беларусі знаходзіўся намеснік генеральнага сакратара ААН дырэктар Еўрапейскага аддзялення ААН П. Спінелі, які прыбыў у Савецкі Саюз з афіцыйным візітам. П. Спінелі меў гутарку з міністрам замежных спраў БССР К. Кісялёвым, зрабіў паездку па сталіцы, пабываў у Беларускай дзяржаўнай гісторыі Вялікай Айчыннай вайны, наведаў Мінскі гадзіннікавы завод і Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт імя Ул. І. Леніна.

ЛІДА

Бульбакапальнікі «КТН-2Б», выпуск якіх асвоіў завод «Лідсельгасмаш», карыстаюцца вялікім попытам у нашай краіне і экспартуюцца ў 11 замежных дзяржаў. Бульбакапальнікі адпраўлены на Кубу, у Манголію, Балгарыю, В'етнам, Алжыр, Індыю, Самалі, Бірму, Афганістан і іншыя краіны. Атрыман заказ на пастаўку новай партыі гэтых машын у Аб'яднаную Арабскую Рэспубліку.

МАГІЛЁУ

Працоўныя вобласці рыхтуюцца да ўборкі ўраджаю. На базы раённых аб'яднанняў «Сельгастэхнікі» завезена звыш 400 зерневых камбайнаў. Многія гаспадаркі Магілёўскага, Горацкага, Бялыніцкага і Бабруйскага раёнаў упершыню прымяняць камбайны «СК-4С», якія адначасова са жнівом здрабняюць салому і пагружаюць яе ў спецыяльны прычэп. Каля 100 жніяркаў атрымліва-

юць хлебаробы для раздзельнай уборкі. Паступае амаль 300 стогамятальнікаў і капніцеляў. Завезена каля 200 універсальных ачышчальных машын, а 120 гаспадарак закупілі перасоўныя зернесушыльнікі.

ГРОДНА

З кожным годам на Гродзеншчыне становіцца ўсё больш і больш піянерскіх лагераў. Светлыя і прасторныя карпусы піянерскіх гарадкоў красуюцца ў лясах прынёманскіх Пышак, на ўзгорках Чэхаўшчыны, берагах азёр Верхняга і Свіцязі і ў многіх іншых мясцінах вобласці. Больш дваццаці лагераў адкрылі пасля заканчэння навучальнага года прафсаюзы, трыццаць пяць — выканкомы гарадскіх і пасялковых Саветаў вобласці. Звыш трох тысяч дзяцей адпачнуць у міжкалгасных піянерскіх лагерах.

МАЗЫР

Машынабудаўнікі пачалі выпрабаванні новай універсальнай самаходнай машыны «Д-583», прызначанай для пракладвання асушальных каналаў глыбінёй да двух метраў у тарфяных і мінеральных грунтах. Такая машына створана ў краіне ўпершыню. Вядуцца выпрабаванні другой машыны — «ДУП-1,5», якая прызначана для пракладкі закрытага дрэнажу ў залішне ўвільготненых грунтах.

ВІЦЕБСК

120 дэталей у гадзіну — такая прадукцыйнасць паўаўтамата, першы ўзор якога выраблен на адным з заводаў Віцеб-

Госць Мінска — намеснік генеральнага сакратара ААН ● Бульбакапальнікі завода «Лідсельмаш» маюць попыт за рубяжом ● Хлебаробы Магілёўшчыны рыхтуюцца да ўборкі збожжа ● Рабочыя Гомеля едуць на курорты і ў дамы адпачынку.

скага станкааб'яднання. Машына прызначана для шліфоўкі валаў рухавіка. На існуючых станках для апрацоўкі такой колькасці дэталей трэба затраціць дзве змены. 93 новыя мадэлі серыйных і спецыяльных станкоў асвоіў у гэтай сямігадзі калектыв завода імя Камінтэрна.

Добры настрой у брыгадзіра з саўгаса «Калінаўка» Любанскага раёна. Былы воін вярнуўся ў родны саўгас, каб аддаць свае сілы на карысць людзям. Справы ў Міхаіла Насановіча ідуць цудоўна.

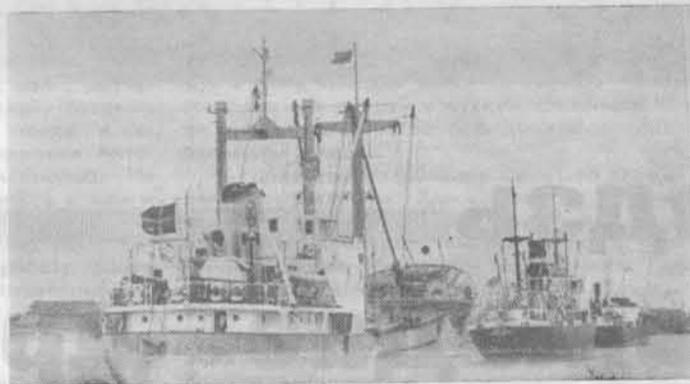
Фота В. Дубінкі.

СКІДЭЛЬ

Тут пачалося будаўніцтва млынкамбіната. Ён зможа кожны суткі перапрацоўваць 245 тон збожжа і выпускаць 200 тон камбікармоў. У комплекс збудаванняў увайдзе элеватар ёмістасцю 16 тысяч тон.

ДУБНА

Вучоны савет Аб'яднанага інстытута ядзерных даследаванняў прысудзіў групе савецкіх і замежных тэарэтыкаў

Добра развіваецца ў Брэсцкім раёне жывёлагадоўля: павялічваецца статак, растуць надой малака. На здымку: лепшыя даяркі саўгаса «Мухавец» — адной з перадавых гаспадарак у раёне — Вольга КАСОВІЧ (злева) і Марыя ЯФІМОВІЧ.

Фота В. Германа.

сваю штогадовую прэмію за лепшую навуковую работу, выкананую ў Дубне. Прафесар А. Лагуноў, доктар фізіка-матэматычных навук А. Таўхелідзе, доктар Нгуен Ван Х'еў (ДРВ), Іван Тодараў (Балгарыя) і іншыя вучоныя стварылі новы, так званы квазіпатэнцыяльны метада, што дазваляе эфектыўна рашаць задачы, звязаныя з апісаннем узаемадзеянняў элементарных часціцак.

ГОМЕЛЬ

У бягучым годзе на адпачынак членаў прафсаюза шклозавода імя Ламаносава толькі па бюджэту дзяржаўнага страхавання выдаткуецца больш 20 тысяч рублёў. На курортах, у санаторыях і дамах адпачынку пабывала ўжо звыш 150 рабочых, інжынерна-тэхнічных работнікаў і служачых. Многія правялі свае водпускі на Чарнаморскім узбярэжжы Каўказа, у Крыме і Прыбалтыцы.

ЛЮБАНЫ

Тры тысячы гектараў забалочаных зямель асвойваюць у гэтым годзе гаспадаркі раёна. У калгасе імя Гуляева працуюць 7 экскаватараў і бульдозераў, карчавальнік, Меліяратары перабудоўваюць адкрытую асу-

шальную сетку, на 500 гектарах закладваюць дрэзнаж.

Аўтамабільныя пакрышкі Слонімскага шынарамонтнага завода, якія выпускае прадпрыемства пасля рэстаўрацыі, вызначаюцца высокай якасцю. На здымку: кантралёр АТК шынарамонтнага завода Сяргей Пятровіч Мандрык правярае чарговую партыю рэстаўрыраваных пакрышак.

Фота А. Перахода.

АРХАНГЕЛЬСК. У гэтым годзе раней звычайнага пачалася лесаэкспартная навігацыя ў Архангельскім марскім гандлёвым порце. Ледзь паспеў завяршыцца ледаход, як шырокімі прасторами Паўночнай Дзвіны за рускім лесам пайшлі акіяўскія судны пад сцягамі Нарвегіі, Швецыі, Галандыі, Бельгіі, Англіі, Грэцыі, ФРГ, Ліберыі і іншых краін. На здымку: караваны замежных караблёў на фарватэры Паўночнай Дзвіны.

Фота С. Майстэрмана.

«ТЫСЯЧАРУКІ» ТЭРМОМЕТР

Ці можна з аднаго месца змераць тэмпературу адначасова ў тысячы пунктах? Аказваецца, можна. Гэта робіць электронная машына, створаная кіеўскімі спецыялістамі. Яна ўстанавліваецца на дыспетчарскім пункце завода, а яе «вочы і вушы» — датчыкі — размешчаны па ўсім прадпрыемстве.

Асноўная вартасць «тысячарукага» тэрмометра — высокая дакладнасць вымярэння.

Два новыя электронныя тэрмометры ўстаноўлены на Чарнігаўскім камбінаце сінтэтычнага валакна. Яны атрымалі высокую ацэнку работнікаў вытворчасці.

ВАРШАВА. Заканчваецца будаўніцтва магістралі, якая злучыць газавыя месцанараджэнні СССР з хімічным камбінатам, што будуюцца ў Пулавах. Праз некалькі месяцаў па блакітнай трасе ў Пулавы пойдзе «вялікі» газ. Тут з яго будуць вырабляць штучныя ўгнаенні для сельскай гаспадаркі рэспублікі.

МЕХІКА. У мексіканскую сталіцу прыбылі дырэктар вылічальнага цэнтра Акадэміі навук СССР акадэмік А. Дародніцын і дырэктар Кіеўскага інстытута кібернетыкі В. Глушкоў. Савецкія вучоныя працягваюць у мясцовым універсітэце цыкл лекцый па пытаннях аб прымяненні вылічальнай тэхнікі ў народнай гаспадарцы.

НЬЮ-ІОРК. Амерыканскі касмічны карабель «Джэмінай-4» з касманаўтамі Джэймсам Макдзівітам і Эдвардам Уайтам на борце прывадніўся ў Атлантычным акіяне ў 625 кіламетрах на ўсход

ад мыса Кенедзі. Праз сорок мінут пасля прывядзення касманаўты былі падабраны верталётам, які даставіў іх на борт авіяноса «Уосп». Касмічны карабель «Джэмінай-4» зрабіў 62 абароты вакол Зямлі і праляцеў 2 576 тысяч кіламетраў.

РЫМ. Нацыянальны камітэт па аказанні медыцынскай дапамогі народу В'етнама наведваў на мітынг у Фларэнцыі, што ў Італіі ўжо сабраны 141 мільён лір на пасылку палявога шпітэля ў ДРВ. Аднак высакародная ініцыятыва італьянскіх урачоў, якія разгарнулі гэту кампанію, была не па душы ўладам. У Палерма 15 урачоў прыцягнулі да судовай адказнасці за тое, што яны звярнуліся да жыхароў горада з заклікам садзейнічаць збору сродкаў.

БУДАПЕШТ. Пушчан у эксплуатацыю нафтаперапрацоўчы завод у Сазхаламбаце. Завод перапрацаваў першыя тоны нафты, якая паступае сю-

ды з берагоў Волі па нафтаправодзе «Дружба». У праектаванні і ўзвядзенні завода Венгры аказалі дапамогу брацкія сацыялістычныя краіны. Значную частку абсталявання для яго паставілі Савецкі Саюз і Чэхаславакія. Вытворчая магутнасць першай чаргі завода складае 1 мільён тон нафты за год.

ПАРЫЖ. У апублікаваным тут камюніке аб'яўлена, што Францыя правяла запуск ракеты для правядзення навуковых даследаванняў. Ракета зрабіла субарбітальны палёт. Дзве іншыя ракеты такога ж тыпу запускаліся раней. Максімальная вышыня, дасягнутая гэтымі ракетами, — 2 тысячы кіламетраў. Усе запускі праводзіліся з пускавой пляцоўкі, размешчанай у Алжыры.

ГАВАНА. Цэнтр па вывучэнні рускай мовы і рускай літаратуры адкрыўся ў Гаванскім універсітэце. Ён названы імем Маякоўскага.

Сёння ў номере

ДЛЯ ТЕХ, КТО НЕ ЧИТАЕТ ПО-БЕЛОРУССКИ

Ответственный секретарь Белорусского общества по культурным связям с соотечественниками за рубежом П. М. Фролов рассказывает нам о том, какой отдых ожидает их детей, приглашенных из Австрии, Голландии, Италии и Люксембурга в пионерский лагерь «Крыжовка» под Минском. Дети ознакомятся с достопримечательностями Минска, посетят театры, выедут на экскурсию в один из колхозов, примут участие в художественной самодеятельности и спортивной жизни лагеря («СПОРДЭЧНА ЗАПРАШАЕМ!»).

На Мозырском заводе мелиоративной техники приступили к испытаниям новой универсальной маши-

ны, предназначенной для осушения болот; готовятся к уборке урожая, могиловские колхозы закупили десятки комбайнов, жаток, стогометателей и копнителей; началось строительство крупного мелькомбината в Скиделе; 20 тысяч рублей выделила профсоюзная организация Гомельского стеклозавода для организации отдыха рабочих. Обо всем этом сообщают информации, помещенные под рубрикой «ПАДЗЕІ, ЛЮДЗІ, ФАКТЫ».

Нина Радюк—бригадир садово-ягодной бригады совхоза «Докторовичи» на Копыльщине—большой энтузиаст своего дела. Возле центральной усадьбы ее бригады уже посажено 90 гектаров молодого сада, 14

гектаров смородины, 5 гектаров клубники, 10 гектаров сливы. А через пять лет почти вся территория совхоза станет цветущим садом («САДЫ ПРЫ ДАРОЗЕ»).

В деревне Погорелка под Ивонцом гостит у матери Ирина Викентьевна Летская из США. Новая жизнь пришла в ее родную деревню, когда-то дотла сожженную гитлеровцами. Много интересного услышала она от родных и друзей, на многие вопросы ответила сама. Только ничего не смогла сказать Летская людям, идущим к ней из ближних и дальних деревень узнать о судьбе пропавших без вести родных, родителям тех детей, которых вывезли когда-то с ней вместе на каторгу в Германию. Земляки на чужбине! Не бойтесь подать о себе весточку. Помните: вас разыскивают и ждут родные («ВАС ШУКАЮЦЬ СВАЯКІ»).

В письме, опубликованном под заголовком «НАЧНЫ ГОСЦЬ», наш земляк из ФРГ опровергает злую ложь буржуазных национа-

листов. Автор письма своими глазами видел, что, вопреки утверждениям этих клеветников, в киосках Минска и других городов большой выбор белорусских газет и книг, что в программах самодеятельных коллективов преобладает национальный репертуар, что подавляющее большинство вывесок и реклам сделаны на белорусском языке.

«ГРАЕ ЛЕАНІД ЮШКЕВІЧ»—это короткий рассказ о творческом пути молодого белорусского музыканта. Все условия созданы в Советском Союзе для развития одаренной молодежи. В 22 года Леонид Юшкевич стал преподавателем Белорусской консерватории. Яркое мастерство, самообытность интерпретации, оригинальный исполнительский почерк, большое трудолюбие—все это открывает перед молодым музыкантом неограниченные возможности.

«НАВОШТА МЫ ТУТ, У ПАУДНЕВЫМ В'ЕТНАМЕ!»—с горечью пишет своей матери американский солдат

Джордж Смит. Здесь, в Южном Вьетнаме, он видел сотни сожженных напалмом женщин и детей. Это не просто ужасно, пишет Смит, это преступно. Что Соединенные Штаты потеряли здесь, что ищут? Свободу для вьетнамцев? Они сами о себе позаботятся.

«Джек Гаррисон чувствовал себя самым счастливым человеком и имел для этого все основания. Во-первых, он родился гражданином богатейшей страны мира. Нищих и больных в этой стране никто не переписывал, так что они всегда оставались за пределами статистических данных. А люди верят статистике. Поскольку статистика доказывает, что все они богаты—ибо живут в стране, имеющей самый высокий уровень,—они счастливы. Поэтому они всегда улыбаются». Так начинается рассказ замечательного финского писателя-сатирика Мартти Ларни «ЖЫЦЦЕ У РАСТЭРМІНЬКУ». Этот острый памфлет помещен на 8-й стр.

ТЭМПЫ І КАЗКІ

У Дзяржплане СССР пры абмеркаванні праблем пяцігадовага плана на 1966—1970 гады ў ліку асноўных гаспадарча-палітычных задач выстаўляецца павышэнне эфектыўнасці грамадскай вытворчасці, паскарэнне тэмпаў эканамічнага развіцця. Тэмпы развіцця былі і застаюцца адным з карэнных пытанняў планавай гаспадаркі, паказчыкам дынамізму грамадска-эканамічнай сістэмы.

Прыхільнікі прыватнага прадпрыемства сцвярджаюць, што і капіталістычная эканоміка дасягала высокіх тэмпаў. Так, гэта бывала, але адбывалася эпізадычна, а на доўгім адрэзку сярэднегадавыя тэмпы краін капіталізму, як правіла, былі ніжэйшыя за савецкія. Нават у лепшыя перыяды ў заходніх краінах тэмпы росту прамысловай вытворчасці не перавышалі 10 працэнтаў. СССР і іншыя краіны сацыялізму ў пачатковы перыяд індустрыялізацыі дасягалі 19—20 працэнтаў гадовага прыросту прамысловасці. У такіх рашаючых галінах, як вытворчасць сродкаў вытворчасці, тэмпы СССР даходзілі да 20—30 працэнтаў у год.

Эканоміка СССР і іншых сацыялістычных краін ідзе ўгару, пастаянна рухаючыся высокімі тэмпамі, а эканоміка краін капіталізму, як правіла, развіваецца перарывіста: уздым, спад, зноў уздым і спад. Гэта добра відаць на прыкладзе эканомікі ЗША, дзе за ўвесь пасляваенны перыяд былі чатыры крызісныя спады вытворчасці, а за апошнія дванаццаць гадоў—два спады.

У параўнанні з 1950 годам прамысловая вытворчасць у капіталістычным свеце вырасла прыкладна ў два разы, у развітых капіталістычных краінах—менш чым у два разы, а ў сацыялістычных дзяржавах—у 4,7 раза.

За апошні час у амерыканскай прэсе з'явіліся сцвярджэнні, быццам СССР пачынае «здаваць пазіцыі» ў эканамічным спаборніцтве з ЗША, што ў яго нібыта «затухаюць» тэмпы. Аднак даныя статыстыкі—рэчы вельмі дакладныя, і з іх дапамогай не цяжка ўстанавіць ісціну.

Савецкі Саюз працягвае абганяць ЗША як па тэмпах росту прамысловасці, валавога грамадскага прадукту і нацыянальнага даходу, так і па абсалютных размерах прыросту важнейшых відаў прамысловай прадукцыі. Напрыклад, за перыяд з 1950 па 1964 год валовы грамадскі прадукт СССР вырас больш чым у 3 разы, а нацыянальны даход—больш чым у 3,3 раза. За той жа час валовы грамадскі прадукт ЗША вырас прыкладна на 60 працэнтаў, а нацыянальны даход—на 56 працэнтаў.

А вось сярэднегадавыя тэмпы індустрыі дзвюх краін за апошнія сем гадоў: агульны аб'ём прамысловасці СССР за 1958—1964 гг. узрастаў на 9,3 працэнта ў год, а ў ЗША—на 3,9 працэнта. Тое ж у разліку на душу насельніцтва: для СССР—7,5 працэнта, для ЗША—2,2 працэнта.

У гэтай сямігодцы ў СССР асабліва ўвага ўдзяляецца развіццю прагрэсіўных галін, стварэнню зусім новых вытворчых сфэр. Шпаркімі тэмпамі развіваюцца энергетыка, хімія, электроніка, прыборабудаванне, атамная і касмічная тэхніка, скарэні транспарт, усё глыбей пранікае ва ўсе галіны эканомікі аўтаматызацыя і комплексная механізацыя.

Пры абмеркаванні ў Дзяржплане СССР пытанняў новай пяцігодкі Старшыня Савета Міністраў А. М. Касыгін падкрэсліў, што хоць савецкая эканоміка і развіваецца хутка, але ўсё яшчэ не тымі тэмпамі, якія неабходны краіне і якіх можна было б дасягнуць, улічваючы магчымасці планавай гаспадаркі. Таму ўрад даручыў Дзяржплану вывучыць пытанне аб тэмпах і распрацаваць прапановы аб павышэнні эфектыўнасці вытворчасці і капіталісных укладанняў, што будзе мець істотнае значэнне для паскарэння ўздыму.

М. МАКСІМАЎ,
каментатар АДН.

Новая машына-лічыльная станцыя

Нядаўна ў Ашмянах уступіла ў строй машына-лічыльная станцыя. Тут устаноўлены вылічальныя і фактуральныя машыны. Беспрэрабную іх работу забяспечваюць кваліфікаваныя спецыялісты. Першыя заказы на апрацоўку дакумен-

таў паступілі з райінспектуры ЦСУ і камбіната бытавога абслугоўвання. Машына-лічыльная станцыя на многа аблегчыць працу рахунковых работнікаў раёна, паскорыць вылічэнні.

А. ПЛЯХАНАЎ.

НАШЫ КАРЭСПАНДЭНТЫ ПАВЕДАМЛЯЮЦЬ

Шмат розных гурткоў працуюць у доме культуры працоўных рэзерва горада Мінска—танцавальны, харавы, духавога аркестра. На здымку: ідзе рэпетыцыя духавога аркестра.

Фота В. Бысава.

ШЭФСТВА ВУЧОНЫХ

З даўніх пор моцна сябруюць з воінамі заходняй пагранічнай акругі вучоныя Беларусі. І ў гэтым годзе на заставы і ў падраздзяленні выяжджала вялікая група вучоных Акадэміі навук БССР, якія выступалі там з лекцыямі і дакладамі.

У адным з пагранічных падраздзяленняў акругі адбылася навуковая канферэнцыя, прысвечаная 20-годдзю вялікай Перамогі. У другім падраздзяленні супрацоўнікі Батанічнага саду АН БССР аказалі дапамогу ў планіроўцы і азеляненні пагранічнай заставы імя Героя Савецкага Саюза Віктара Усва. На заставе высаджана мноства кветак і дэкаратыўных кустарнікаў, завеззеных з аранжарэй і гадавальнікаў.

Праца вучоных добра ацэнена пагранічнікамі. Нядаўна пры падвядзенні вынікаў ваенна-шэфскай работы за 1964 год калектыў вучоных АН БССР узнагароджаны пераходзячым прызам—крышталевым кубкам і граматай камандавання заходняй пагранічнай акругі.

А. ХАЦКЕВІЧ,
кандыдат гістарычных навук.

ХЛЕБАРобы ЕДУЦЬ У САНАТОРЫ

Многія механізатары і спецыялісты сельскай гаспадаркі Маладзечаншчыны адпачываюць і папраўляюць сваё здароўе у здраўніцах краіны. Толькі ў апошні час ў санато-

рыях Крыма пабывалі механік саўгаса «Маладзечанскі» Веніямін Матусевіч, звенявая па цукровых бураках калгаса «Светлы шлях» Любоў Манік і бригадзір гэтага ж калгаса Міхаіл Асіповіч.

У дамах адпачынку «Нарач», «Ждановічы», «Друскенікі» правялі свой адпачынак трактарыст Генадзь Ярэвіч з сельгасарцелі «Усход», каваль калгаса імя Янкі Купалы Іосіф Бекіш, механізатар з арцелі «Светлы шлях» Мікалай Гулецкі і іншыя.

Нядаўна атрымала пуцёўкі ў санаторый «Нясвіж» група калгаснікаў з арцелей імя Леніна, «Шлях Леніна», «Чырвоны прамень», імя Янкі Купалы і іншых гаспадарак.

Я. ГУРЫНОВІЧ.

ДЛЯ ДАШКОЛЬНІКАЎ

За два апошнія гады ў Бабруйску ўзведзена 6 дзіцячых камбінатаў (ясляў-садоў) агульнай колькасцю на 1290 месц. Новая яслі-сады адкрылі будтрэст № 13, фабрыка імя Дзяржынскага, завод «Бабруйсксельмаш». Зараз у Бабруйску налічваецца 18 дзіцячых садоў, 9 ясляў і 20 дзіцячых камбінатаў.

А. МАЗУР.

САДЫ ПРЫ ДАРОЗЕ

Крыху воддаль вёскі Астравок, што на Капыльшчыне, раскінуўся саўгасны сад у 15 гектараў. Хто б ні праходзіў міма, абавязкова спыніцца, залюбуецца яго вялікімі разгалістымі яблынямі. За вёскай Доктаравічы таксама сад, толькі ён яшчэ малады.

— Пройдзе некалькі год, і гэтыя дрэвы будуць даваць добры ўраджай. — са здавальненнем адзначае бригадзір садова-ягоднай бригады Ніна Іосіфаўна Радзюк.

Так будзе. У бригадзе ўжо 90 гектараў саду, 14 гектараў

чорных парэчак, 10 гектараў сливы, больш 5 гектараў суніц.

Усімі работамі кіруе ўлюбёная ў сваю справу Ніна Іосіфаўна Радзюк, якая прыехала ў саўгас пасля заканчэння Мар'янагорскага сельскагаспадарчага тэхнікума. Зараз яна кожны дзень аглядае маладыя дрэўцы, вызначае, што трэба зрабіць, каб яны хутчэй развіваліся. Праз пяць гадоў сады і ягаднікі зоймуць у бригадзе 230 гектараў зямлі, а ў 1970 годзе — звыш 1000 гектараў. Уся тэрыторыя саўгаса стане квітнеючым садом.

М. СЯЎРУК.

СВЯТА ПЕНСІЯНЕРАЎ

У клубе калгаса «Ленінскі шлях» адбыўся вечар, прысвечаны ўручэнню пенсійных кніжак ветэранам працы. Да тых, хто калісьці арганізоўваў арцель і многае зрабіў для яе развіцця, звярнуўся з цёплымі словамі старшыня калгаса Паўловіч.

У гэты дзень пенсійныя кніжкі былі ўручаны Мікалаю і Хрысціне Бурак, Івану і Волзе Манько, Сільвестру Лук'яновічу — усяго 120 калгаснікам. У іх гонар быў дадзены вялікі канцэрт.

П. САЧЫЎКА.

Карэліцкі раён.

ВУЛІЦА МАЛАДЗЁЖНАЯ

На ўсходняй Астравіцкай Гарадка за два гады вырасла новая вуліца. Самаму старэйшаму жыхару гэтай вуліцы пяць і трыццаці год. Таму яна і атрымала назву Маладзёжнаяй. Нядаўна ўсяляліся ў новыя дамы і медыстра Ганцына Юшкевіч, сталар цэха дзіцячых цацак Леанід Варановіч, маладажоны Каласоўскі і іншыя. Забудоўшчыкам сельсавет дапамог лесаматэрыялам.

В. АКУЛІЧ.

Мінскі раён.

Новыя жылыя дамы па вуліцы Леніна ў Слуцку.

Фота В. Дубінкі.

МОТОРЫ ГУДЯТ НА БОЛОТЕ

Недавно я побывал в деревне Пески недалеко от Кобрина. Теперь здесь центр колхоза «ХХІ съезд КПСС». Просто приятно посмотреть на эту деревню. Новые жилые дома все из кирпича. В каждом из них — радио, электричество, а многие колхозники приобрели и телевизоры, смотрят передачи из Бреста. В прошлом году здесь был открыт еще один совре-

менный клуб. Словом, народ живет культурно, зажиточно. Большие перемены заметны и на здешних полях. Недалеко от Песков, как вы помните, простиралось болото. Когда-то, как и другие земли, они являлись собственностью помещицы Малашевской. За определенную плату она разрешала крестьянам пасти на этой неудобнице скот.

Гнилые это были болота, только летом немного подсыхали. — Ох, и намучились мы с ними! — вспоминает старожил колхоза пенсионер Артем Иванович Тур. — А теперь будто и не было болот, все поля! Не верится даже... Да, действительно, здесь произошло настоящее чудо. Два года тому назад прав-

ление колхоза с одобрения всех хлеборобов решило начать генеральное наступление на эти болота, сделать из них луга, пастбища, пашни. И работы начались: сначала с помощью специалистов провели обстоятельные исследования. Подсчеты показали, что болота в урочище Хичево могут дать колхозу 550 гектаров плодородной земли, но, однако, это потребует затрат на 340 тысяч рублей, 77 тысяч из которых должен внести колхоз. Об этом и доложил председатель на общем собрании. Большинство сразу же поддержало его. Только несколько малочисленных высказали сомнение в успехе дела.

— Соседи же осушили свои болота, вон какие теперь у них хорошие земли! — возразили им.

Да, в соседнем колхозе «Заря» (центр — деревня Хидры) уже в прошлом году на больших площадях осушенных торфяников получили с каждого гектара посевов по 19 центнеров зерновых, по 300 центнеров сахарной свеклы и 250 центнеров картофеля. Хорошо уродили лен, морковь, горох. Доходы этой артели резко возросли. Между прочим, «Заря» не исключение в районе. Отменные урожаи на осушенных землях получают и в колхозах «Новый путь» (деревня Магдалин), «Знамя победы» (деревня Корчицы), «Новая жизнь» (деревня Дивин), «Труд» (деревня Повить) и других. А всего на Кобринщине уже осушено более 16 тысяч гектаров болот.

Короче говоря, вскоре с механизаторами Еремичского мелиоративного управления был заключен договор на производство осушительных работ. Затем пришла еще одна радостная весть. Мартовский Пленум ЦК КПСС решил: все расходы по мелиорации колхозных земель переложить на плечи государства, так что 77 тысяч рублей, которые артель должна была уплатить за осушение Хичевских болот, остались в ее кассе, пойдут на другие цели.

А весной, когда растаял снег, в колхоз прибыл отряд мощных экскаваторов и бульдозеров. Коллектив

мелиораторов возглавляла мастер комсомолка Мария Хвисьок. Родом она из Лунинца, окончила Пинский гидромелиоративный техникум. Молодая, энергичная, она пользуется авторитетом в коллективе. И наступление на болото началось.

Экскаватор «Э-653» машиниста Алексея Ализаровича сразу же занялся сооружением главного магистрального канала. Работа идет в три смены. Только за месяц эта машина переместила 21 тысячу кубометров земли. Производственное задание было выполнено на семь дней раньше срока. Не случайно экипажу «Э-653» присвоено звание коллектива коммунистического труда. Он соревнуется с бригадой экскаватора «ОМ-202», которую возглавляет Михаил Рухлядеев.

От главного канала стрелами расходятся коллекторы. А от них на расстоянии в 30—50 метров укладываются дренажные трубы. На их укладке заняты четыре многоковшовые дренажные машины.

Одну из таких сложных машин, экипажем которой руководит Сергей Марушко, я наблюдал в действии. Сергей Марушко вел машину строго по визирю, установленному Марией Хвисьок. Его помощник Иван Максимуков укладывал дренажные трубы в бункер. Машина сама расстилала бесконечную ленту из стекловолоконной ленту, на которую и укладывались трубы. Затем их стыки накрывали кусками такой же ленты, а шедший вслед бульдозер быстро засыпал траншею землей. За день только этот экипаж укладывал дренаж на пятистах метрах, вместо трехсот по плану.

От темна до темна гудят мощные машины на Хичевских болотах. Скоро колхоз «ХХІ съезд КПСС» получит в свое распоряжение еще 550 гектаров хорошо осушенных земель. А в будущем году, как и у соседей, зашумят на торфяниках хлеба, травы, зазеленеют картофель и сахарная свекла.

И. ЧЕРНЯВСКИЙ.

НА СНИМКЕ: агрегат Сергея Марушко ведет закладку дренажа.

Фото Е. Макаруча.

ВАС ШУКАЮЦЬ СВАЯКІ

— Ці не скажаце, як прайсці ў Пагарэлку!
— Ды ўсё вась на гэтай дарозе з электрычнымі слупамі. Я таксама туды. Калі маеце ахвоту, разам і пойдзем.
— А вы што, жывяце там ці ў гасці?
— Ні тое, ні другое. Кажуць, там жанчына адна з Амерыкі прыехала. Іду аж з Кульшычы, каб папытацца, ці не чула чаго пра майго Антона.

— Гэта муж ваш ці сын!
— Брат ён мне, але я яго, як сына, расціла. Яму адзін гадоў быў, калі мы без бацькоў засталіся. Я яго і вынянчыла, і выкарміла. Сама ў школу не хадзіла, а яго пасылала. Потым вайна пачалася... Як пайшоў на фронт, так і прапаў. Казалі мне людзі пэўна, што ў Канадзе яго бачылі.

Многа гора зазнала Разалія Вікенцьеўна Лапуцкая на сваім вяку. Бацька і маці яе памёрлі ў адзін тыдзень ад тыфусу, і шасцёра дзяцей засталіся сіротамі. А ў час вайны немцы спалілі Кульшычы, пакінуўшы людзей голымі і босымі, без скарынкі хлеба. Згарэла і ўся скаціна.

— Яшчэ пашанцавала, што людзей не пабілі. Па гэты бок Івянца, дзе мы ідзем, усе чыста вёскі спалены былі, многія разам з жыхарамі.

Цяпер, калі наладзілася мірнае жыццё, з асаблівай сілай успыхвае ў яе сэрцы смутак па страчаным меншым браце.

— Магла б яго і ў гасці запрасіць, і прыняць, і пачаставаць як след. Каб хоць знаць, што добра там за морам жыве. А можа інвалідам застаўся, можа без працы дзе-небудзь перабіваецца... Такі быў маладзенькі, ласкавы ды прыгожы. Усё жыццё па ім душа баліць.

А ў сям'і Жоўтакаў у Пагарэлцы — вялікая падзея. Колькі слёз было праліта, і радасных, і горкіх, калі праз дваццаць год разлукі прыехала ў гасці з Амерыкі малодшая дачка Ірына.

— Нібы з таго свету назад вярнулася, — гавораць сёстры. — Мы ўжо і не гадалі яе жывой пабачыць, калі немцы забіралі яе на катаргу.

Ірына Вікенцьеўна Лецкая была вывезена на чужыну ў тыя страшныя дні 1943 года, калі палала родная Пагарэлка і суседнія вёскі. Самыя моцных, здаровых і маладых фашысты пагрузілі ў цяпалшкі і адправілі ў Нямеччыну, як рабочыя скот, а з іншых жыхароў жывым застаўся той, каго не паспелі знішчыць.

Да гэтай пары захаваўся ў яе сляды пакут і здэкаў, перанесеных у лагеры. Потым амерыканская зона акупацыі, замужства, дзеці — лёс многіх жанчын, вывезеных з роднай зямлі і вымушаных застацца на чужыне.

І вось упершыню за доўгія гады Ірына Вікенцьеўна зноў з маці, сёстрамі, братамі, пляменнікамі. Сваікі расказваюць пра сваё жыццё, распываюць, успамінаюць, параўноўваюць.

— Днямі вялікая непагода была. Электрычную лінію папсавала. Сядзім вечарам пры газавай лямпе і дзівімся: як гэта мы жылі раней без святла, без радыёлы, без кіно!

— А памятаеш, калісьці мы ўсё самаробнае ды саматканнае насілі! Босымі ад апошняга да першага снегу бегалі... Паглядзі цяпер на сялян, асабліва на моладзь, на дзяцей.

— Што і казаць, дзецям не сніцца, як мы бедавалі. Сытыя, адзетыя, абутыя, а калі школа ў суседняй вёсцы, то пехатою не пойдучы, толькі на веласіпедах.

— Ад адных хвароб колькі дзяцей паміралі. Цяпер і хвороб такіх не чуваць. А што якое — і дактары тут, і лякарствы. Я сама летась у бальніцы ляжала. Пры панах за такое лячэнне і карову і хату трэба было б прадаць, ды і то не хапіла б.

— Жывеш спакойна, не баішся, што цябе пан які ці гаспадар заўтра без працы і заробку пакіне. Я раз з начальніцай сваёй не паладзіла, яна мяне звольніць пагражала. Дык прафсаюз умяшаўся і не толькі мяне на рабоце пакінулі, а яшчэ і начальніцы гэтай моцна палала за самавольства.

Заходзіць гутарка пра заробкі, цэны.

— Колькі ў вас у Амерыцы такія туплі каштуюць! — пытаюць жанчыны ў Ірыны Вікенцьеўны.

— Гэтыя адзінаццаць долараў, а гэтыя шэсць.

— Добра. У нас, бадай, больш кашталі б. А булка хлеба!

— Дваццаць пяць цэнтаў.

— А ў нас чатырнаццаць капеек.

Часта ўспамінаюць жыхары Пагарэлкі пра пакуты, прынесеныя вайной, пра цяжкасці аднаўлення спаленых гаспадарак.

— Амерыканцы не ведаюць, што такое вайна. Раскажы там пра ўсё, Ірына. Скажы: не трэба больш гора і крыві, савецкія людзі хочуць міру.

Шмат на якія пытанні адказала ў гэтыя дні Ірына Лецкая, толькі нічога не можа яна сказаць людзям, якія ідуць да яе з бліжніх і далніх вёсак, каб пагучы пра сваякоў. Амерыка — зямля вялікая. Ці многа можа ведаць хатняя гаспадыня з Мілукоі!

Вось і Разаліі Лапуцкай давялося адказаць, што нічога не чула пра яе Антона. А сястры так хацелася б напісаць яму, што Вэльца, якую ён хрысціў калісьці, шчасліва выйшла замуж за саўгаснага будаўніка і ўжо мае сваіх дзетак. Што яго малодшыя пляменнікі перайшлі ў восьмы клас. Што саўгас іх багаты і ўсе родныя добра зарабляюць...

Многае хацелі б сказаць і тыя бацькі з Пагарэлкі, чых дзяцей вывезлі фашысты разам з Ірынай Вікенцьеўнай. Не бойцеся падаць ім аб сабе вестачку. Памятайце: вас шукаюць і чакаюць сваякі!

С. КЛІМКОВІЧ.

САРДЭЧНА ЗАПРАШАЕМ!

Чудоўная прырода Беларусі ўлетку. Шырокія зялёныя масівы лясоў і лугоў чаргуюцца з палямі і садамі, блакітнымі азёрамі і імклівымі рэкамі. Кожны такі куток вызначаецца непаўторным характам.

Наўнасць прыгожых мясцін і дабратворныя кліматычныя ўмовы далі магчымасць стварыць у рэспубліцы шырокую сетку лячэбных і аздараўленчых устаноў. Сёння ў Беларусі налічваецца звыш 50 санаторыяў і дамоў адпачынку, 29 турыстычных баз і некалькі соцень піянерскіх лагераў. У мінулым годзе ў рэспубліканскіх санаторыях і дамах адпачынку пабывала звыш 70 тысяч працоўных рэспублікі, больш мільёна дзяцей адпачывала ў піянерскіх лагерах.

У адным з піянерскіх лагераў пад Мінскам, у Крыжоўцы, у мінулым годзе адпачывалі 22 хлопчыкі і дзяўчынкі нашых суайчыннікаў з-за мяжы, у тым ліку 12 чалавек з Бельгіі і 10 з Францыі, якіх суправаджалі нашы зямлячкі Клара Бернар (Францыя) і Раіса Дземчанка (Бельгія). У ліпені ў гэты ж піянерскі лагер зноў прыедуць дзеці нашых суайчыннікаў з Аўстрыі, Галандыі, Італіі, Люксембурга і дзеці былых лётчыкаў палка «Нармандыя»

Неман з Францыі, усяго 33 чалавекі.

2 ліпеня ў Брэсце на чыгуначным вакзале дзяцей будучы сустрэкаць прадстаўнікі Беларускага таварыства па культурных сувязях з суайчыннікамі за рубяжом і супрацоўнікі газеты «Голас Радзімы». У горадзе над Бугам юныя гасці пазнаёмяцца з Брэсцкай краісцю і праз дзень аўтобусам выедуць у Крыжоўку.

Беларускае таварыства па культурных сувязях з суайчыннікамі за рубяжом ужо ціпер вядзе падрыхтоўку да прыезду дзяцей нашых землякоў і сяброў. У піянерскім лагерах яны пазнаёмяцца з савецкімі школьнікамі, прымуць удзел у мастацкай самадзейнасці і цікавых спартыўных гульнях. Гасці беларускіх рэбяў наведуюць Мінск і пазнаёмяцца з яго славутымі мясцінамі, зьявіваюць у музеях, зробіць прагулку па дзіцячай чыгунцы. Рэбяты выедуць на экскурсію ў адзін з калгасаў Міншчыны, дзе пазнаёмяцца з працай беларускіх хлеба-робаў, жыццём і адпачынкам іх дзяцей.

П. ФРАЛОУ,
адказны сакратар
Беларускага таварыства
па культурных сувязях
з суайчыннікамі
за рубяжом.

ИХ ИМЕНА ИЗВЕСТНЫ

В яркой, молодой зелени наши леса и дубравы, зреют на полях хлеба. В эту пору в Белоруссию приезжает все больше и больше земляков, чтобы поклониться своей земле.

Естественно, они много спрашивают, а им отвечают, рассказывают обо всем хорошем, о своей новой жизни, о планах и мечтах. Но обязательно, когда заходит разговор о наших успехах, советские люди не могут не сказать с гордостью, похвастываясь земляком то ли новым город, то ли колхоз, его поля:

— А ведь двадцать лет тому назад здесь были одни развалины... От этой деревни тогда остались только пепел и обгорелые печи. Да, были пепел и обгорелые печи. И это сделали звери со свастикой на рукавах. Они их прислужники получили по заслугам за все те преступления, которые совершили в годы минувшей войны на советской земле. Правда, к сожалению, некоторым из них все же удалось избежать возмездия, найти пристанище в ФРГ и в неких других странах. Среди них не только любители «дранга нах Остен», но и те, кто когда-то поддавался на провокации фашистов и белорусских буржуазных националистов, кто вместе с ними предал наш народ, жег, убивал, вешал.

Сообщаем имена тех из них, кто укрылся в Австралии.

Машей П. С., уроженец городского поселка Житковичи Гомельской области. С 1941 по 1943 год был заместителем начальника полиции в этом поселке, принимал активное участие в арестах и расстрелах местных жителей. Сейчас живет по адресу: 20 Jenkins St., Rosewater S. Australia.

Лагун А. И., уроженец деревни Люденевичи Житковичского района. Состоял на службе у гитлеровцев сначала полицаем, а потом за известные «заслуги» назначен командиром отделения полиции. Адрес: Ferrisay, 7, Mitcham, Victoria, Australia.

Кислый А. К., выходец из деревни Климовичи Слонимского района. Скрывается в Австралии — 80 Mareborough, Fankler, Vic. В период фашистской оккупации Белоруссии был бургомистром г. Слонима. На счету этого убийцы сотни мирных граждан.

Бобко Н. К., из деревни Социнка, что возле города Дисна на Витебщине, служил в специальном карательном отряде «Ягдцуг», участвовал в расстрелах мирных граждан, в сожжении сел и деревень. Сейчас живет по адресу: 10, Camp Str., Bass Hill, Sydney, W. S. W.

Ляшкевич В. Г., уроженец Орши. Послужной список предателя хорошо известен жителям этого города. Сначала служил полицаем, затем следователем отряда СД. Участвовал в карательных «экспедициях» как против партизан, так и мирных жителей. Адрес: Australia, Victoria, Norleyn, 599.

И еще один, Астапов Т. В., уроженец деревни Ковалиха Езерищенского района Витебской области. Скрывается под вымышленным именем Тома Эстаго по адресу: Tom Estago, 18, Riley Str., East Sydney, NWS, Australia. И не без оснований. В период оккупации рыно проводил политику «третьего рейха», за что был назначен сначала начальником Тростенечкой участковой полиции, где размещался лагерь смерти Тростенец. Астапов и его подручные ловили и расстреливали бежавших из лагеря мирных граждан и военнопленных. За «верную» службу получил повышение — стал начальником Минской районной полиции.

Знайте о них, земляки!

ПІШУЦЬ ЗЕМЛЯКІ.

НАЧНЫ ГОСЦЬ

Прашэйшэ нязначны час, як я вярнуўся з турыскага падарожжа па Саюзе. Як і ў кожнага, хто набываў на Радзіме, у мяне засталася шмат хваляючых уражанняў і ўспамінаў. Калі будзе час, апішу ўсё падрабязна, а пакуль раскажу толькі пра адзін выпадак.

Перад самым ад'ездам зайшоў да мяне адзін зямляк. Невялікі ён мне прыцель, ды і наогул чалавек непрыемны, але калі-нікалі да мяне заглядаў — не выганіш жа чалавека з хаты. І пачаў ён мяне палюхаць, як гэта звычайна тут робіцца, і турмой, і Сібірам.

— Дык як ты там размаўляць будзеш? — кажа — Беларуска мова ў БССР наогул забаронена. Калі мне не верыш, пачытай, што вызвольная прэса піша. Вось паслухай артыкул Юрыя Жывіцы: «У Берасці няма ні адной беларускай газеты на станцыі... Вывескі на ўстановах, назовы вуліц — усюды па-маскоўску... Усмехаешся, не верыш! Дык будзем кранацца канкрэтных фактаў. Глядзі — фотаздымкі, зробленыя ў Мінску. Чытай шмільды.

— Хлеб, рыба, квас... Ну і што? — Пераканаўся цяпер? Усё па-расейску! Але, як піша Жывіца, такое дыскрымінаванне да пары — да часу. «Мы прынясем вам свабоду, дарагія суродзічы, і разам з вамі будзем змагацца за вольную незалежную Беларусь».

— Спачатку прынясеш свабоду, а потым будзеш за яе змагацца? Вы ўжо так прыносілі яе ў сорок першым. Ідзі ты лепш, адкуль прыйшоў, і пакінь мяне ў спакоі.

І пайшоў ён, сапсаваўшы мне настрой. А газетку, як я потым зайважыў, усё ж у кішэні майго плашча паклаў.

У час падарожжа я не аднойчы прыгадваў няпрошанага гасця, але не так, як яму б хацелася, а зусім іншымі словамі. У першы раз успомніў яго на вакзале ў Брэсце, калі купляў у кіёску беларускія газеты. А потым — ходзячы па вуліцах Мінска і міжволі прыглядаючыся да шмільдаў.

«ВЫВЕСКІ НА УСТАНОВАХ, НАЗОВЫ ВУЛІЦ — УСЮДЫ ПА-МАСКОЎСКУ»

Я хадзіў, не памянчы сябе ад радасці сустрэчы з роднай зямлёю, па мінскіх вуліцах з беларускімі назвамі і беларускімі шмільдамі: Нямізе, Дайабродскай, Друкарскай, Старавіленскай, Берасцянскай, Брылейскай, Старажойскай, Віцебскай. Жыў у гасцініцы «Мінск», ёў бліны з мачаннем у рэстаранах «Беларусь» і «Нёман». Купляў вырабы рэзчыкаў па дрэве, інкрустатараў, вышывальшчыц у магазіне «Пайлінка». Захапляўся аршанскімі тканінамі ў магазіне «Лянок». Разглядаў абутак беларускіх фабрык у «Чаравічках». Любаваўся шклянным посудам Навагрудскага і Барысаўскага заводаў у «Крыштале».

У адным меў рацыю мой начны госць: сапраўды, ёсць на магазінах шмільды «Хлеб», «Рыба», «ЦУМ» (цэнтральны ўніверсальны магазін). Нічога не зробіш, ды і не варта нічога рабіць, калі «хлеб», як і сотні іншых слоў, гучыць аднолькава і па-беларуску, і па-руску.

«ЦІ Ж НА БЕЛАРУСІ МАЛА ТАКІХ ЛЮДЗЕЙ, ІМЯ ЯКІХ ВАРТА НАЗВАЦЬ ШКОЛЫ, ВУЛІЦЫ, УСТАНОВЫ?»

Чаму не? Няма. Імем Якуба Коласа, напрыклад, названы вуліца, плошча, паліграфічны камбінат, інстытут мовазнаўства. Імем Янкi Купалы — драматычны тэатр, бібліятэка, вуліца. Ёсць вуліцы Кастуся Каліноўскага, Мікалая Кедышкі і іншы. Здзівіла мяне вялікая колькасць кніжных магазінаў, а ў іх — шырокі выбар літаратуры на беларускай мове.

«БЕЛАРУСАЎ ПОЎНАЯ СІБІР, КАЗАХСТАН, А ЦІ ІМ ДА СЫЛАЮЦЬ БЕЛАРУСКІЯ ГАЗЕТЫ, КНІЖКІ?»

Не паленаваўся зайсці ў «Саюздрук». Аказваецца, вельмі многія беларусы з тых, што выехалі на цаліну або на будоўлі Поўначы і Сібіры, выпісваюць газеты і атрымліваюць кнігі на роднай мове.

«КАЛІ ВЫСТУПАЕ БЕЛАРУСКІ ГУРТОК МАСТАЦКАП САМАДЗЕЙНАСЦІ ЦІ ПРАФЕСІЯНАЛЬНЫ ТЭАТР, ДЫК НА УСЮ ПРАГРАМУ ТОЛЬКІ ЧАСАМ ТРАПЛЯЕ АДЗІН АБО ДВА БЕЛАРУСКІЯ НУМАРЫ, А ІНШЫЯ МАСКОЎСКІЯ»

Цікава, што сказаў бы той «дабрадзеі», каб сядзеў побач са мной у тэатры на аглядзе мастацкай самадзейнасці, калі гралі цымбалісты з Пастайшчыны, а народныя песні і танцы цудоўна выконвалі ансамблі «Колас» з Віцебска, «Нёман» з Гродна, «Рэчанька» з-пад Дзятлава і г. д. Што сказаў бы ён, глядзячы на нацыянальныя касцюмы, што расквецілі сцэну ўсімі фарбамі вясёлкі?

Калі ад'язджаў з Мінска ў Маскву, словы няпрошанага гасця ўжо зусім сцёрліся з памяці. Я толькі са здавальненнем зазначаў, што Маскоўская шаша, па якой мы ехалі, пад Масквой ужо носіць назву Мінскай. Што станцыя «Беларуская», аздобленая вітражамі і нацыянальным арнамантам, — адна з прыгажэйшых станцый Маскоўскага метрапалітэна. Ёсць у савецкай сталіцы Беларуска вакзал, Мінская, Брэсцкая і Невіжская вуліцы. Вабіць вока высокі лёгкі будынак гасцініцы «Мінск», у рэстаране якой гатуець нацыянальныя стравы. У магазіне «Літаратура народаў СССР» я бачыў вялікі выбар беларускіх кніг. Дарэчы, мне паведамілі, што такі ж магазін маецца і ў Ленінградзе. Адным словам, я пераканаўся, што Масква з такой жа любоўю і пачанай ставіцца да народаў нацыянальных рэспублік, у тым ліку і да Беларусі, як і гэтыя народы шчыра адносяцца да яе.

Што яшчэ я магу дадаць да свайго апавядання? Толькі тое, што, вярнуўшыся з паздкі, я пацікавіўся ў людзей мінулы Юрыя Жывіцы. Аказваецца, ніякі ён не Жывіца, а Аляксей Попка — былы гітлераўскі паслужак і верны халуй Радаслава Астроўскага.

ФРГ.

ВЯЛІКАЯ РАДАСЦЬ

Як вялікую падзею ўспрымаем мы, эмігранты, прыход у наш порт савецкіх караблёў. Вось і нядаўна ў нас тут стаяў тры дні пароход «Срэценск». Я быў на ім, гутарыў з маракамі — хлопцы ўсе маладыя, вясёлыя, гасцінныя.

Выступалі ў Бразіліі ўкраінскія артысты, але гарадок наш маленькі, вялікія ансамблі да яго не даяджаюць, так што давялося сачыць за іх канцэртамі толькі па газетах.

З дому атрымліваю пісьмы з добрымі весткамі. Гэтыя пісьмы, а таксама вашы газеты і пасылкі з кнігамі — самая вялікая радасць у маім жыцці.

Міхаіл ПАЎЛЮКОВІЧ.

Бразілія.

К ПАВЕДАМЛЯЛАСЯ ўжо ў нашай газеце, у другой палове мая ў Беларусі гасціла вялікая група землякоў-турыстаў са Злучаных Штатаў Амерыкі. Яны азнаёміліся са славымі мясцінамі сталіцы рэспублікі, пабывалі на прамысловых прадпрыемствах, былі гасцямі слущкіх хлебарабаў.

З Мінска іх турысцкі маршрут ляжаў у Маскву, дзе яны таксама ўбачылі шмат цікавага, захапляючага. Сёння мы прапануем нізку здымкаў фотакарэспандэнта Н. Гранова, зробленых ім у сталіцы нашай дзяржавы і дасланых у рэдакцыю «Голасу Радзімы».

Гэты здымак зроблены на Краснай плошчы ў Маскве.

Нашы гасці ў час прагулкі на тэрыторыі Маскоўскага Крамля.

У павільёне машынабудавання ля спадарожніка «Усход» на Выстаўцы дасягненняў народнай гаспадаркі.

Захапляліся нашы землякі ў час наведвання ВДНГ і металапрацоўчымі станкамі ў павільёне «Машынабудаванне».

Творчай справаздачай беларускіх майстроў выяўленчага і прыкладнага мастацтва перад працоўнымі рэспублікі з'яўляецца выстаўка, якая была адкрыта ў Мінску. Выстаўка прысвечана VII з'езду мастакоў БССР, што праходзіў у першай палове чэрвеня ў сталіцы рэспублікі. Новыя творы беларускіх майстроў выклікалі вялікую цікавасць у жыхароў і гасцей Мінска.

На здымку: у адной з залаў выстаўкі.

Фота Л. Папковіча.

Абразкі

Песня Аўсянкі

Зімой аўсянка ціхая і непрыкметная птушка. Нярэдка яе можна нават з вераб'ём зблытаць: такая ж шэранькая. Марознымі днямі яна часта разам з вераб'ямі скача па вязковых дарогах і згубленыя з саней жытнія каласкі цярабіць.

Наўрад хто на яе ў гэты час якую ўвагу зверне. Але вось прыйшла вясна. Тонкай бірузой заззяла глыбокае сакавіцае неба, ярчай засвяціла сонейка. І ў гэтай блакітнай прасторы раптам пачуеш пяшчотную мінорную песеньку:

— Зінь-зінь-зінь-зі-і-інь!

Пачуеш — і такі раптам салодкі струмень па ўсім целе разальцеца, што не вытрымаеш, каб не паглядзець: хто гэта спявае так прывабна?

Падыходзіш асяржона да шэрай аляшанкі на ўгрэве і на самай вяршаліне яе заўважаеш аўсянку. Тую самую аўсянку, на якую і глядзець зімою не хацеў. А яна сядзіць сабе, крышачку згорбіўшыся, на галінцы і песеньку за песенькай у заснежаную далечынь пасылае.

Прыгледзіўшыся уважліва да пявухі і тут толькі заўважыш, што аўсянка — ужо не тая зімовая, непрыкметная, а — прыгожая. На пакатых грудках прывабны жоўты фартушок, у стройным з вілачкамі на канцы хвасце — снежна-белыя перкі віднеюцца. Прыкметна пасвятлела на сонцы і зграбная яе галоўка.

А аўсянка, не звяртаючы на цябе аніякай увагі, спявае і спявае, радуецца сонцу і цяплу.

І дзе ты потым толькі гэту сціпую пявуху яшчэ не пачуеш за вясну! То яна ля малосенькай прата-

лінкі на краю заснежанага поля сядзіць на адзіночым кусціку і спявае, то ля шырокай лужыны талай вады на лузе, то ля старой пуны на краю вёскі. І заўсёды ў яе адна і тая ж нязменная песенька:

— Зінь-зінь-зінь-зі-і-інь!

Што песенька ў аўсянкі адна — гэта праўда. Толькі вось шмат у ёй чуецца нечага такога дарагога і блізкага твайму сэрцу.

Лясны Ручай

Ці то халоднымі падушкамі снегавай навісі, якія спрабуюць задушыць яго чорны пульсуючы струмень, ці то абледзянелымі дрэвамі — белымі мядзведзямі, што ляжаць на яго шляху, ці то марозам, што хоча спыніць яго імклівы бег, ці то яшчэ чым.

Колькі дарагога і блізкага звязана ў мяне з гэтым няскораным лясным ручаём.

Ідучы летам з вудамі на раку, я заўсёды запасаюся ў ім ручэйнікамі, на якія потым так добра бярэцца плотка. А раблю я гэта вольна: лажуся жыватом на кладку з заішлых бявенцаў, перакінутых нейкім добрым чалавекам з аднаго берагу на другі, апуская руку ў халодную, як лёд, крынічную ваду і збіраю з жоўтага пясчанага дна рухомыя чорныя палачкі, у якіх сядзяць тлустыя лічынкі ручэйніка. Запіхваю іх у бутэльку з вадай і шыбую на раку з поўнай надзеяй на добрую рыбалку.

Калі ж у бары паспеюць ягады, тады лясны ручай становіцца нібыта перавалачным пунктам па дарозе з вёскі ў лес. Ідзеш па ягады, на хвіліну спыніўшыся ля яго, нап'ешся, набярэш сподзеянай крынічнай вадзіцы ў біклажку і далей пакрочыш. З ягад вяртаешся — зноў робіш кароткі прывал. Прагоніш смагу, рукі памыеш, гарачы твар асвяжыш, паслухаеш пяшчотную песеньку чачавіцы ў чаромхавым кусце ля кладкі.

Грыбы ў лесе з'явіліся — зноў з ручаём не размінешся. Калі ў лес ідзеш, іншы раз, у спешцы, праўда, можа і не заўважыць яго, старанна схаванага пад заслонай густога шызага туману. Затое ўжо на шляху назад абавязкова спынішся. Апусціш на зямлю цяжкі кошык з духмянымі грыбамі і сядзеш адпачыць. Пасядзіш хвіліну-другую на мяккай траве-мураве — і стомы ў нагах як і не было. Тады падымеш з зямлі кошык, паставіш яго ямчэй на плячо і без прыпынку ўжо крочыш аж да самай вёскі.

Бываеш тут і ў канцы лета, калі лясныя арэхі паспеюць і з трэскам пачынуць вылузвацца са сваіх гнёздаў; і тады, калі па жалуды яснымі вераснёвымі днямі ходзіш у дуброву. Ададзі яму нізкі паклон і пахмурным кастрычнікам, спяшаючыся ранкам ў гдухія балоты па кіельны журавіны. Не абмінеш лясны ручай і глыбокай восенню, сабраўшыся з чарадой хлапчукоў у лес па дзікія яблынькі альбо грушкі, каб прынесці ў вёску і пасадзіць іх у сябе каля хат або ў школьным садзе...

Шмат розных думак і пачуццяў абуджае зімой лясны ручай, што ціха бубніць у снежных берагах. І кожная з іх — адна цудоўнейшая за другую.

Рыгор ІГНАЦЕНКА.

ІГРАЕ ЛЕАНІД ЮШКЕВІЧ

...У дзіцячыя гады хочацца быць мараком, лётчыкам, даследчыкам Арктыкі або, на горшы выпадак, вадалазам. У гэты час фантазія бязмежная і малюе самыя неверагодныя планы на будучае. А вось Леанід Юшкевіч заўсёды марыў стаць музыкантам. Ужо ў чатыры гады ён свабодна падбіраў на слых простыя музычныя п'есы, ведаў нотную граматыку, мог гадзінамі слухаць музыку.

Музычная школа-дзевяцігодка. Пацяклі напружаныя дні заняткаў. Тэорыя музыкі, сольфеджыю, агульнаадукацыйныя прадметы... На першым курсе

кансерваторыі — першая сур'ёзная проба сіл: Леанід прымае ўдзел у Усебеларускім конкурсе маладых выканаўцаў. — Колькі было хваляванняў, — успамінае ён, — Першы ж раз у жыцці прыходзілася ўдзельнічаць у такім сур'ёзным спаборніцтве.

Але хваляванне было дарэчным. У семнаццаці год ён стаў лаўрэатам конкурсу, а ўжо ў 1959 годзе прыняў удзел у конкурсе маладых выканаўцаў Латвіі, Літвы, Эстоніі і БССР. Там ён іграў віртуозныя эцюды Шапена, творы Ліста, Скрабіна. Яго ігра атрымала высокую ацэнку строгіх членаў жу-

ры — ён быў узнагароджан граматай.

У 1962 годзе — зноў конкурс. На гэты раз адборачны да сусветнага конкурсу імя Маргарыты Лонг. Леанід трапіў у фінал, але перад самым выступленнем разбалелася рука, і ён на доўгія месяцы павінен быў расстацца з рыалем...

У 1963 годзе Леанід выдатна закачвае Беларускаю дзяржаўную кансерваторыю. Выкананы ім на экзаменах 1-ы канцэрт для фартэпіяна з аркестрам Чайкоўскага надоўга застанецца ў памяці педагогаў і студэнтаў. Яркае майстэрства,

самабытная інтэрпрэтацыя, арыянальны выканаўчы почырк — усё гэта гаварыла аб таленце маладога музыканта.

Што рабіць далей? Выбар быў вялікі: запрашалі на работу ў Беларускаю філармонію, у Маскву. І раптам з Ленінграда прыйшло пісьмо ад народнага артыста СССР Паўла Серабракова: ён прапанаваў паступіць у аспірантуру Ленінградскай кансерваторыі. Леанід даў згоду. Цяпер ён аспірант завочнага аддзялення Ленінградскай і выкладчык Беларускай кансерваторыі.

В. АНЦІПАУ.

МОСКВА. Памятник великому сыну России Михаилу Юрьевичу Лермонтову открыт на Лермонтовской площади, на месте, где стоял дом, в котором родился поэт.

Образ поэта создан скульптором И. Бродским. На постаменте надпись: «Михаил Юрьевич Лермонтов. 1814 — 1841». На обратной стороне: «Сооружен в ознаменование столетия со дня рождения поэта». А рядом на гранитном блоке вдохновенные лермонтовские слова: Москва, Москва!.. Люблю тебя, как сын. Как русский, — сильно, Пламенно и нежно!

Фото А. Стужина.

Рыгор БАРАДУЛІН

МАЯ ЗЯМЛЯ

З суседзямі падзеліся
скарынкаю.
Адно не імееш з торбаю
прасіць.

Як дастайка,
з падстрэшка рук
Скарынавых
Тваё крыляла слова па Русі...
Ты бласлаўляла далай
кляноваю

Свайх сыноў.
Слязамі дабыла
Бяліла лён на світку
Каліноўскаму

І Нёмнам ў сны Врублёўскага
плыла...

Зялёнакосымі, тугімі сеткамі
Завіла Свіцязь юнака спакой.
Хоць ён пабраўся з песняю
суседскаю,
Але вяснянкі не забуду
тваёй...

Люблю цябе
у веснавых праталінах.
У белай хустцы маладых
снягоў.

Як на грыбы,
багата ты на таленты —
Пльней глядзі і нерушы
знаходзь.

Радзі, зямля,
ты шчодрая і сціпая.
Каб толькі марозоў

не знала руны!
Імя тваё
нашчадкам з нетраў
выплыве,
Сівых стагоддзяў рэха:
— Бе-ла-русь!..

Мікола АЛТУХОУ

МАТЫЛЬ

Вясна.
Квітнеюць градкі.
Павылезлі з зямлі
Праменістыя браткі,
Нібыта матылі.

Адзін пакінуў лісце,
Крылом зазіхаець.
Ён кветкай быў калісці.
Ажыў і —
Паляцеў!..

КРЫНІЧКА

Крынічка лугавая
Напоўнена вадай,
І часам праплывае,
Як рыбка,
Хмарка ў ёй.
Сяджу,
Яе пільную...
Але прыйшоў Пятро
І хмарку залатую
Зачэрпіў у вядро.

НАВОШТА МЫ ТУТ, У ПАЎДНЁВЫМ В'ЕТНАМЕ?

Пісьмо амерыканскага салдата Джорджа Сміта

Гэтымі днямі радыё агенцтва «Вызваленне» Нацыянальнага фронту вызвалення Паўднёвага В'етнама перадало пісьмо амерыканскага военнаслужачага Джорджа Сміта, захопленнага ў палон патрыятамі 23 лістапада 1963 года ў час атакі на лагерь у Хіеп Хоа правінцыі Шо-Лон. Пісьмо адрасавана маці Сміта місіс Ботз, якая жыве ў штаце Вірджынія (ЗША).

«Родная мая — піша Джордж Сміт, — цэлую вечнасць я не бачыў цябе. Ці здаровая ты? Ведаю, што ў думках ты перабываеш ужо мяне, чытаючы гэты пісьмо. Пра мяне твае думкі і клопаты. Дык вось: паўтара года назад я быў узят у палон салдатамі Нацыянальнага фронту вызвалення Паўднёвага В'етнама, тымі самымі, якіх наш друк называе в'еткон-гаўцамі. Іх у нас паказваюць тэрарыстамі, бандытамі, галаварэзамі і да т. п. У сапраўднасці гэта зусім не так. Я жывы, здаровы, нават вельмі здаровы. Мае былыя ворагі (а ці былі яны маімі ворагамі?) надбылі гуманна людзі. Іх гуманнасць да салдата праціўніка, які прыйшоў са зброяй у руках на іх зям-

лю, працягвае да гэтага часу мяне здзіўляць. Ведаю, што цябе цікавяць нават дробныя дэталі майго жыцця. Ем я тры разы на дзень. Стравы в'етнамскія вельмі разнастайныя, хоць у кожную ўжо адзіць рыс. Я апрануты, у мяне заўсёды ёсць мыла, зубная паста, цыгареты. Мне не перашкаджаюць чытаць. Дазваляюць адзначаць усе нашы святы — Каляды, Новы год, Вялікідзень і нават наша нацыянальнае свята — Дзень незалежнасці.

Быў такі са мной выпадак. У мінулым годзе, пераходзячы праз раку, я вельмі прастудзіўся і мог бы памерці, калі б мне не аддалі апошня медыкаменты, якія былі ў маіх гаспадароў. Гэты факт і іншыя, якія дэталююць мне назіраць у палоне, прымусілі мяне аб многім падумаць, шмат чаго пераасэнсаваць.

Ведаю, у палітыцы ты ў мяне не вельмі разбіраешся. Але ўсё ж без яе цяжка растлумачыць табе маё становішча. Для цябе і, вядома, для мяне важна ведаць, калі мы сустрэнемся. Кіраўнікі фронту казалі мне, што маё вяртанне на радзіму зусім магчыма, «калі амерыканскі ўрад праявіць адпаведную

ініцыятыву». Я не ведаю, ці праявіць такую ініцыятыву наш урад, але ты пастарайся зрабіць у гэтым напярэмак усё, што ад цябе залежыць. Марудзіць не трэба. Мне пашанцавала ўдалець у многіх стыхках, але небяспека быць забітым тым не менш працягвае заставацца. Не, не збоку людзей фронту, а ад бомб і куль амерыканскай авіяцыі. Нашы самалёты бамбаць джунглі, страляюць па ўсім жывым. Ты не ўяўляеш, якія жахлівыя карцыны мне прыйшлося бачыць. Дзесяткі і сотні забітых бомбамі, спаленых напалмам жанчын і дзяцей. Гэта не толькі жахліва, гэта злачынна. Дзіўна, што самыя простыя рэчы не заўсёды адразу даходзяць да свядомасці. Я маю на ўвазе і сябе. Навошта мы тут, у Паўднёвым В'етнаме, дзе нас ненавідзяць нават дзеці? Што Штаты тут згубілі, што шукаюць? Свабоду для в'етнамцаў? Яны самі пра сябе паклапоцяцца.

Канец вайны — гэта наша сустрэча. Як я хачу яе! Беражы сябе, родная, і спадзявайся. Твой Джордж. Ханой (по телеграфу).

С Н О В А Я Д Е Р Н Ы Е П О Л И Г О Н Ы

Політыка правіцельства Джонсона вызвала усилленне гонкі вооружений в Соединенных Штатах, которые сейчас исподволь подготавливают почву для возобновления испытаний ядерного оружия.

«АССОЦИЭЙТЕД ПРЕСС», НЬЮ-ЙОРК. Соединенные Штаты рассматривают вопрос об использовании еще двух островов в центральной части Тихого океана для испытаний ядерного оружия в случае принятия решения о возобновлении взрывов в атмосфере.

Правительство разрабатывает планы подготовки этих островов для «подводных испытаний», если договор, запрещающий такие испытания, кроме подземных, будет нарушен.

Речь идет об островах Бейкер и Хауленд, которые будут использованы для раз-

мещения измерительных приборов. Эти острова расположены близ экватора, примерно в тысяче миль к юго-западу от острова Джонстон — наземной базы для всех будущих ядерных взрывов в Тихом океане.

Ранее Соединенные Штаты сообщили, что их тихоокеанская зона, предназначенная для испытаний самых мощных типов оружия, готова для возобновления взрывов в атмосфере, если только Россия или какая-нибудь другая из подписавших договор стран нарушит его.

Уильям Говард, помощник министра обороны США, сообщил, что испытания могут начаться через два-шесть месяцев после того, как будет дан сигнал, в зависимости от характера взрывов. Он отметил также, что сооружения на острове Джонстон «значительно улучшены» с тех пор, как там в 1962 году в последний раз были проведены испытания.

Об этих островах — каждый из них площадью примерно в квадратную милю — упомянул бригадный генерал Делмар Кроусон, директор отдела использования ядерной энергии в военных целях комиссии по атомной энергии, в своих показаниях на заседании комиссии конгресса по атомной энергии.

КАРЫСНЫ АБМЕН ДУМКАМІ

У апублікаванай у Берліне сумеснай заяве аб візіі прэзідэнта СФРЮ, генеральнага салдата СКЮ І. Броз Ціта ў ГДР гаворыцца, што ў ходзе перагавораў, якія адбыліся паміж ім і старшынёй Дзяржаўнага савета ГДР, першым сакратаром ЦК САПГ В. Ульбрыхтам, адбыўся карысны абмен думкамі па пытаннях самцыялістычнага будаўніцтва ў абедзвюх краінах, далейшага ўмацавання адносін паміж імі, а таксама аб актуальных праблемах міжнароднага становішча і міжнароднага камуністычнага руху.

Абодва бакі выказалі глыбокую заклапочанасць абвастрэннем міжнароднага становішча і сур'ёзнай пагрозай справе міру, якія праявіліся асабліва ў апошні час у выніку спроб імперыялістычных, рэакцыйных сіл шляхам адкрытага ўмяшання ва ўнутраныя справы асобных народаў, шляхам ужывання палітыкі сілы перашкодзіць працэсу палітычнага і эканамічнага вызвалення народаў і прагрэсу ў свеце.

У заяве асуджаюцца агрэсіўныя дзеянні ЗША супраць Дэмакратычнай Рэспублікі В'ет-

нам і ўзброеная інтэрвенцыя ў Паўднёвым В'етнаме. Прэзідэнт СФРЮ і старшыня Дзяржаўнага савета ГДР выказваюць падтрымку барацьбе в'етнамскага народа і патрабуюць спынення агрэсіўных актаў у Паўднёва-Усходняй Азіі.

У заяве гаворыцца, што ўзброеная інтэрвенцыя ў Дамініканскай Рэспубліцы, умяшанне ва ўнутраныя справы кангалезскага народа і іншых вызваліўшыхся краін з'яўляецца таксама сур'ёзнай небяспекай для справы міру.

І. Ціта і В. Ульбрыхт выказваюцца за мерапрыемствы, якія садзейнічаюць разрады міжнароднай напружанасці. Яны падтрымліваюць скліканне канферэнцыі еўрапейскіх дзяржаў на пытанні бяспекі ў Еўропе, суветнай канферэнцыі па раззбраенню. Яны выказваюцца за ажыццяўленне ўсеагульнага і поўнага раззбраення, стварэнне бязатамных зон, забарону далейшага распаўсюджвання ядзернай зброі.

Абодва бакі лічаць, што галоўнай перашкодай мірнаму развіццю і бяспецы еўрапейскіх народаў з'яўляецца ўзрастаючая актыўнасць мілітарыстычных і рэваншыхіцкіх сіл у ФРГ,

якія хочць перагледу вынікаў другой сусветнай вайны і існуючых граніц і імкнуча атрымаць права распараджацца атамнай зброяй. Абодва бакі падкрэсліваюць неабходнасць выступіць разам з іншымі сіламі міру супраць гэтай небяспекі. Мір і бяспека ў Еўропе могуць быць забяспечаны гаворыцца ў заяве, толькі ў тым выпадку, калі зыходзіць з існуючых суадносін сіл у Еўропе і рэальнага існавання дзвюх сур'ёзных германскіх дзяржаў.

В. Ульбрыхт і І. Ціта згадзіліся ў тым, што супрацоўніцтва паміж камуністычнымі і рабочымі партыямі, а таксама двухбаковы і шматбаковы абмен думкамі на прынцыпах раўнапраўя і ўзаемнай паваргі ў духу марксізма-ленінізма і пралетарскага інтэрнацыяналізму будучы садзейнічаць іх лепшаму ўзаемаразуменню і ўмацаванню адзінства дзеянняў. У адносінах паміж партыямі, падкрэсліваецца ў заяве, трэба зыходзіць з таго, што іх звязвае ў барацьбе за захаванне і ўмацаванне міру і ў будаўніцтве сацыялізма, а таксама з адказнасцю перад уласнымі народамі і ўсім камуністычным і рабочым рухам.

ЕЩЕ ОДИН ПРОВАЛ

Западноевропейские монополисты не прочь поговорить о своей «бескорыстной помощи» развивающимся странам. Но их слова, как известно, расходятся с делом. Так случилось и во время разработки проекта строительства железной дороги, связывающей Замбию с побережьем Индийского океана и проходящей по территории Замбии и Танзании. Страна не имеет выхода к морю и поэтому полностью зависит от колониальных властей Южной Родезии, Анголы и Мозамбика. По их территории замбийская медь — основной предмет экспорта этой страны — доставляется в порты Атлантического и Индийского океанов. Поэтому осуществление плана строительства имело бы чрезвычайно важное значение для укрепления экономики молодой республики Замбии.

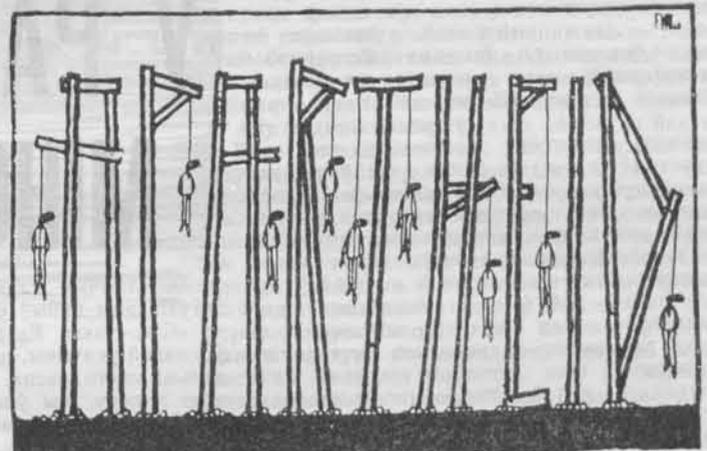
Реализацию своего плана африканцы связывали с надеждами, что некоторые западные державы окажут им практическую помощь. Однако в ответ на просьбу о предоставлении субсидий Англия заявила, что она «не позволит себе финансировать это строительство». Международный банк реконструкции и развития также отказался предоставить заем на сооружение железной дороги. Понять причину отрицатель-

ного отношения западных финансовых кругов к инициативе африканских государств нетрудно. Английские и португальские колонизаторы боятся укрепления экономической независимости африканских стран. Трудности Замбии они также хотели бы использовать в своих целях. Зависимость страны от английских и португальских колонизаторов дает им возможность оказывать на республику политическое давление. Вот почему проект строительства железной дороги будет способствовать укреплению экономической независимости страны, они поспешили объявить «фантастическим» и «нереальным».

Но расчет колониалистов провалился. Недавно четыре восточноафриканских государства договорились о совместном строительстве железной дороги между Замбией и Танзанией. Дорога протяженностью 1 600 километров будет построена силами и средствами Танзании, Замбии, Кении и Уганды.

Подписание соглашения о строительстве железнодорожной магистрали силами четырех африканских государств — это практическое воплощение идеи солидарности стран пробудившегося континента.

А. ДРЯХЛОВ.

«Апартеид» в наглядном переводе. «Стокгольм-тиднинген».

BYELORUSSIAN EXPORTS — YESTERDAY AND TODAY

Industry in pre-revolutionary Byelorussia was poorly developed and not very productive. Exports consisted of flax yarn, rope, linen, horse hair, tallow, candles, hides, bast matting, honey, fishing nets, vegetable oil, harness, etc.

Under Soviet power, Byelorussia has become a prosperous industrial republic. A short while ago it was considered to possess few mineral deposits; today this idea has been completely refuted by Soviet experts. Huge quantities of potassium salt have been discovered to the north

of Slutsk, and this has led to the construction of the first Solegorsk Combine. Another combine is under construction and a third has been started.

Impressive results have been achieved by oil-prospecting parties in the Polesye marshes. Two wells are already yielding commercial oil. In the Pripet Valley strata of coal (including brown coal) have been found, and in other regions iron ore and bituminous shale.

Large factories are producing automobiles, tractors, motorcycles, and metal-cutting tools.

The make-up of Byelorussia's exports has changed radically. The Republic is able to offer a wide range of goods for export and items manufactured there have won a good reputation in many countries.

Today 143 factories are working on orders from 57 countries.

Pride of place in Byelorussia's exports rightly belongs to the «Belarus» tractors, which have an equally good performance in the fields, in hauling cargoes, and in use as traction engines. They are in great demand in Italy, Norway,

France, Austria, Belgium, the Netherlands, and other countries. Altogether 46 countries are currently buying them.

Next to tractors come machine tools, which are purchased by 44 countries.

Byelorussian lorries are famous too and have been doing an excellent job at the Aswan Dam construction project and at the Bhilai Iron and Steel Works. Powerful 25-ton tip-up lorries manufactured at the Byelorussian Automobile Works are in use in eleven countries. A new

model, a 65-ton giant, is undergoing trials and before long it will certainly be a must at modern construction sites.

Radio and electrotechnical engineering goods are winning new foreign markets, being exported to 36 countries.

Byelorussian glass is being sent to 21 countries, including the United States. Other export commodities are linen, textiles, foodstuffs, timber and building materials.

Exports are continually growing.

На Сожы ля Гомеля

ДЖЭК Гарысан адчуваў сябе самым шчаслівым чалавекам і меў для гэтага ўсе падставы. Па-першае, ён нарадзіўся грамадзянінам багацейшай краіны свету. Жабракоў і хворых у гэтай краіне ніхто не перапісваў, так што яны заўсёды заставаліся за межамі статыстычных даных. А людзі вераць статыстыцы. Паколькі статыстыка даказвае, што ўсе яны багатыя — бо жывуць у краіне, якая мае самы высокі жыццёвы ўзровень, — яны шчаслівыя. Таму яны заўсёды ўсміхаюцца. Джэк Гарысан пачаў пастаянна ўсміхацца з васьмнадцаті год. Тады яму ўпершыню зрабілі ўстаўныя зубы.

Джэк быў шчаслівым яшчэ і таму, што да дваццаці пяці год яму не прыходзілася працаваць. Ён проста не мог знайсці месца. Але паколькі ён не меў работы і не пазбаўляўся яе, дзяржава не лічыла патрэбным уносіць яго ў картатэку беспрацоўных. Такім чынам, ён зноў-такі апынуўся ў ліку тых людзей, якія заўсёды застаюцца за межамі статыстыкі.

У Джэка быў настолькі самабытны характар, што ён застаўся шчаслівым і пасля таго, як пачаў працаваць. Ён умеў чытаць і пісаць, ведаў усе лічбы. А ўменне распазнаваць лічбы — гэта галоўнае, таму што годнасць розных кунюр абазначаецца лічбамі. Джэк быў патрыстам; ён заўсёды быў гатоў аддаць за радзіму жыццё свайго таварыша. Ён таксама быў глыбока веруючым; верыў у сваё багацце, хоць у яго не было нічога свайго, акрамя тытунёвага кашлю, катару страўніка, насведчання асобы і імені, атрыманага ў спадчыну ад бацькі. Такім чынам, Джэк Гарысан быў стапрацэнтным амерыканцам і таму ён атрымаў урэшце рэшт работу.

Прарабіўшы два месяцы на найвялікшым у свеце заводзе тэлевізійнай апаратуры, дзе выпускаліся самыя вялікія, самыя лепшыя і самыя танныя ў свеце тэлевізары, ён ажаліўся і зжыў сваім домам. Толькі тады ён па-сапраўднаму зразумеў, што такое лёгкае і бесклапотнае жыццё. У гонар радаснай падзеі ён загадаў сабе новыя ўстаўныя сківіцы і ў той жа дзень адкрыў на сваё імя 32 крэдытныя рахункі ў розных магазінах. У крэдыт і ў растэрміноўку ён купіў сабе кватэру, мэблю, халадзільнік, тэлевізар, тэлефон, легкавую машыну, кучу ўсялякага адзення для сябе і для жонкі, электрабрытву, мяшалку для кактэйляў, папугай з клеткай, пісталет, баксёрскія пальчаткі, футбольны мяч і паляўнічы рог. Яшчэ ён купіў сабе зямельны ўчастак на Месацы.

Як рабочы Джэк Гарысан быў адным з самых высокааплачваемых у свеце. Дзякуючы свайму высокаму жыццёваму ўзроўню, ён трапіў у афіцыйную статыстыку. Ён упіваўся шчасцем, хоць грошай яму не даставалася ні цента. Магазины, што гандлююць у крэдыт і ў растэрміноўку, атрымлівалі ўсю яго зарплату, а зборшчыкі падаткаў рэквазіравалі яго страхавую кніжку. Ён жыў у крэдыт, цешачыся ілюзіяй свабоды. Ён мог свабодна перамяшчацца, пакуль знаходзіўся не ў турме, і карыстацца шчодрай раскошай высокага жыццёвага ўзроўня: усё купляць у доўг.

— Я хачу новую сукенку і капялюшчык, — гаварыла жонка.

— Ну, дык купі, — усміхаючыся, адказваў ёй Джэк.

— У нас няма грошай, — зазначала жонка.

— Грошай? Грошай і не трэба. Купляй у доўг. Калі ты будзеш плаціць наяўнымі, гэта можа здацца падазронам. Усе прыстойныя людзі купляюць у крэдыт. У краіне ўсеагульнага дабрабыту наяўнымі плаціць толькі шаферу таксі ды яшчэ вулічным жанчынам.

Джэк верыў рэкламе. Яму вечно хацелася мець тое, у чым ён зусім не меў патрэбы. Калі радыё, тэлебачанне і газеты пача-

лі трубіць аб новым апарце «Храп-Сіп», які прыглушае самае гучнае храпленне да ледзь чутнага сіпення, ён купіў у растэрміноўку гэты прыбор, хоць у жыцці ніколі не хроп. Джэк захапляўся рэкламай. Гуляючы вечарам з жонкай па вуліцах, ён павышаў сваю адукацыю, чытаючы тонка псіхалагічныя рэкламныя аловы.

«У пахавальных падрадкаў Брауна і Брауна вы можаце купіць лепшую ў свеце труну да смешнага тана, з растэрміноўкай на два гады. Наяўных грошай не патрабуецца. Купіце і паспытайце! Мы гарантуем зручнасць і беззаганную акустыку любой нашай труны».

«Навядзіце лякарства ад ікаўкі і нервовага чыхання. Прадаём таксама ў растэрміноўку».

«Вулейшае ў свеце шлюбаразводнае агенства аформіць ваш развод на працягу дзесяці мінут. Мавонга цяпер у прытуку жаніцьбы, калі можна хутка і лёгка атрымаць свабоду на льготных умовах растэрміноўкі? Не адкладвайце развод на заўтра, калі можна развесціся сёння!».

«Сікс-Накс» — вітамінізаваная жавальная пумка — даць вам новую сілу жыцця, упэўненасць у сабе і славалюбівыя задумы. Як рукой зніме комплекс неўпэўненасці, бо-язь вайшы і пакульніва роздумы. Пакеты па сто парчый — у растэрміноўку».

Шчаслівы Джэк Гарысан купіў спадак ад іканаў і пераплаціў насмарку, хоць ён наогул

ЖЫЦЦЕ У РАСТЭР- МІНОЎКУ

не меў звычайна ікаў або чыхань. З вялікім энтузіязмам набыў ён вітамінізаваную пумку «Сікс-Накс». Ён накупіў яшчэ так многа ўсялякай усцяны, што пералік заняў бы тут вельмі многа месца. Эканоміячы друкаваную паперу, мы ўпам'янем толькі, што ён не купіў труну фірмы Браун і Браун, таму што не быў задаволены яе акустыкай, а таксама не стаў купляць сусветна вядомаму аўтамабільнаму змазку «Тропик-салв», экспартуюму ў так званыя эканамічна адсталыя краіны як мазь для вачэй.

На працягу года ў Джэка было пастаяннае месца работы, дом, жонка і стандартная ўсмішка, нібы ўзятая з рэкламы зубной пасты. Затым пачаліся маленькія непрыемнасці, што не ўлічваюцца афіцыйнай статыстыкай. Найвялікшы ў свеце завод тэлеапаратуры пацярпеў крах і закрыўся. Ён не мог працягваць вытворчасць, таму што ўся яго прадукцыя прадавалася ў доўг. Некалькі тысяч джэкаў гарысанаў маглі цяпер мець асалоду ад поўнай свабоды. Магазины зараз жа адмовілі ім у крэдыце, і жыццё для іх стала халодным, як бок удавы. У адзін цудоўны дзень маладая жонка Джэка Гарысана наведла найвялікшае ў свеце шлюбаразводнае агенства і на ўмовах выгаднай растэрміноўкі развялася са сваім няўдачлівым мужам, даўгі якога былі цяпер большыя, чым маёмасць іншых багатых людзей. Джэк спакойна канстатаваў, што, як толькі ў дзверы пастукае беднасць, каханне вылятае ў акно. Але тым не менш ён усміхаўся.

Жонка пераехала да сваіх бацькоў, а да Джэка пачалі кожны дзень прыходзіць го-сці. Найвялікшая ў свеце мэблевая фірма ветліва напрасіла назад абстаноўку кватэры, аплачваючы на восемдзесят працэнтаў (апошнія два ўзносы не былі ўнесены ў тэрмін). Фірма, якая гандлюе аўтамабілямі, забрала машыну, за якую Джэк паспеў выплаціць толькі палавіну кошту. Калі прыйшлі забіраць папугая і паляўнічы рог, Джэк ледзь не заплакаў. Пасля ўходу жонкі толькі папугай гаварыў яму: «Джэк, я люблю цябе». Рог быў яму патрэбен, каб адганяць жабракоў і беспрытульных сабак, — і тых і іншых было многа на вуліцах, хоць яны ніколі не з'яўляліся ў афіцыйнай статыстыцы.

Джэк спрабаваў уладкавацца на іншую работу, але без поспеху. Калі ён гаварыў, што галодны, яго прымалі за гумарыста. Беднасць і голад ужо даўно зніклі з афіцыйнай статыстыкі. Гэта непрыемныя словы і паняцці, няхай імі займаюцца статыстыкі слабаразвітых краін.

За два месяцы дом Джэка Гарысана апусцеў. Цяпер у яго заставалася толькі адно крэсла, якое сябры купілі яму ў падарунак да вяселля. У растэрміноўку, вядома.

Джэк сядзеў у крэсле і чакаў высялення. І тады да яго прыйшла маладая жанчына, якая назвалася прадстаўніцай Нацыянальнай працішумавой кампаніі.

— Я не ведаю такой кампаніі, — стомлена сказаў Джэк.

— Няўжо? Гэта даўна. І тым не менш вы купілі ў нас больш года назад сусветна вядомы апарат «Храп-Сіп», які ідэальна заглушае самае глыбокае храпленне.

— Вы маеце рацыю, міс, цяпер я прыпомніў. Я прадаў яго.

— Як прадалі? Але ж вы не заплацілі апошняга ўзносу!

Джэк паглядзеў на юную пасланніцу бізнесу. Яна была падобна на вялікоднае яйка, прыгожа размаляванае зверху, але за надта крутое ўсярэдзіне.

— Так-так. Я яго прадаў, — з ціхім удыхам прамовіў Джэк. — Ніхто больш не адпускае мяне ў доўг... Вось я і прадаў «Храп-Сіп».

Чароўная прадстаўніца фірмы запісала нешта ў свой бланк і сказала:

— Містэр Гарысан, вы зрабілі сур'ёзнае злачынства. Вы прадалі апарат, які з'яўляецца пакуль што ўласнасцю нашай кампаніі. Мы заявім у паліцыю. Так ці інакш, вам прыдзецца адказаць за грубае ашуканства. Выбярэйце самі...

— Я выбіраю электрычнае крэсла! — перабіў яе Джэк, зазвіўшы шчаслівай усмішкай.

Тут Джэк упершыню пакрыўіў душой і парушыў закон. Выкарыстаўшы чужое імя, ён купіў у крэдыт жалезны ломік-ціка-дзёр. Паколькі газ у яго кватэры быў выключаны за няўплату, Джэк уламаўся на кухню да суседзяў і там адкрыў газавы крап.

Далёкія сваякі пахавалі Джэка Гарысана ў растэрміноўку і паставілі на яго магільны камень, куплены ў растэрміноўку, на якім быў высечан (таксама ў растэрміноўку) прыгожы мемарыяльны надпіс:

«Ён памёр маладым і шчаслівым, пакінуўшы ў памяць аб сабе сотні неаплачаных рахункаў».

Марці ЛАРНІ,
фініскі пісьменнік.

РАДЫЕ

ДЛЯ ЗАХОДНЯЯ ЕУРОПЫ

(Сярэднеўрапейскі час)

7.00—8.00 у дыяпазоне кароткіх хваляў: 16 м; 19 м; 25 м; 31 м; 41 м і на сярэдняй хвалі 217 м. 15.00—16.00 у дыяпазоне кароткіх хваляў: 19 м; 25 м; 31 м; 41 м; 49 м. 19.00—20.00 у дыяпазоне кароткіх хваляў: 25 м; 31 м; 41 м. 21.00—22.00 у дыяпазоне кароткіх хваляў: 31 м; 41 м; 49 м і на сярэдняй хвалі 201 м.

НА БЕЛАРУСКАЯ МОВЕ — штодзённа: 19.30—20.00 на кароткіх хвалях 31 і 49 метраў (ці 6175 і 9710 кілагерцаў); 22.30—23.00 на кароткіх хвалях 41 і 42 метры (ці 7110 і 7320 кілагерцаў).

Апрача таго па суботах: 07.30—08.00 у дыяпазоне наступных кароткіх хваляў: 16 м; 19 м; 25 м; 31 м; 41 м і на сярэдняй хвалі 217 м; 19.30—20.00 у дыяпазоне наступных кароткіх хваляў: 25 м; 31 м; 41 м.

ДЛЯ ЗША, КАНАДЫ І КРАІН

ЛАЦІНСКАЯ АМЕРЫКІ

(Нью-Йоркскі час)

18.30—19.30 у дыяпазоне кароткіх хваляў: 31 м; 41 м; 49 м і на сярэдняй хвалі 201 м і 257 м. 21.00—22.00 у дыяпазоне кароткіх хваляў: 31 м; 41 м; 49 м.

НА БЕЛАРУСКАЯ МОВЕ — кожны дзень па нядзелях: 21.30—22.00 у дыяпазоне наступных кароткіх хваляў: 31 м; 41 м; 49 м.

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ БАНК СССР

БЮЛЛЕТЕНЬ КУРСОВ ИНОСТРАННЫХ ВАЛЮТ

Июнь 1965 года

Наименование валюты	Курс в рублях
Австралийские фунты за 1	2.01
Австрийские шиллинги за 100	3.49
Английские фунты стерл. за 1	2.52
Аргентинские песо за 100	0.53
Бельгийские франки за 100	1.81
Марки Немецкого эмиссионного банка Германской Демократической Республики за 100	40.50
Марки Федеративной Республики Германии за 100	22.59
Голландские гульденны за 100	25.00
Датские кроны за 100	13.01
Итальянские лиры за 1.000	1.44
Канадские доллары за 1	0.83
Новозеландские фунты за 1	2.50
Норвежские кроны за 100	12.58
Польские злотые за 100	22.50
Румынские леи за 100	15.00
Доллары США за 1	0.90
Финляндские марки за 100	28.13
Французские франки за 100	18.36
Шведские кроны за 100	17.49
Швейцарские франки за 100	20.71

РЕДАКЦИОННАЯ КАЛЕГИЯ

НАШ АДРАС:

МИНСК, ЛЕНИНСКІ ПРАСПЕКТ, 77,
ДОМ ДРУЖУ.
РЕДАКЦЫЯ ГАЗЕТЫ «ГОЛАС РАДЗІМЫ».
ТЭЛЕФОНЫ: 6-19-31, 6-97-92, 3-25-52.